

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. V. An quinta opinio subeat hanc damnationem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

à lege Dei, aut dependenter ab illa; sed solum, quod est absolute requisita ad iustificationem: ergo qui ulterius procedit dicens, id provenire à lege Dei, nihil adstruit contra decretum.

32. Illud tamen displicet in eo dicendi modo, quod superadditur, nempe seclusa lege, qua Deus statuit non iustificare homines, nisi per Fidem strictam, posse iustificari per Fidem latam, etiam *in hoc ordine providentiæ*. Etenim iste, vel alter ordo providentiæ consistit in ista, vel altera lege Dei disponentis res isto, vel altero modo. Si ergo Deus aliter disposuisset de modo Fidei circa iustificationem, quomodo esset idem ordo providentiæ? Ne ergo exorbitet is dicendi modus; cum dicit, *seclusa lege Dei; & in hoc ordine providentiæ*, intelligendus est, ut idem sit ordo providentiæ quoad reliqua condistincta ab hac lege, & eius obiecto.

33. Sed obijcies contra hunc dicendi modum, inferri ex eo, quod Fides stricta non requiratur ad iustificationem necessitate medij, sed necessitate præcepti. Etenim solum requiritur ex lege Dei: sed idem est lex, & præceptum: ergo solum requiritur ex præcepto.

34. Sed hæc obiectio inanis est, & in æquivoco laborans. Nam ea lex Dei non est aliud, nisi decretum ipsius, disponendi hoc medium Fidei strictæ hominibus tamquam omnino necessarium ad eorum iustificationem, & non concurrenti aliter ad actus supernaturales, quibus iustificantur, aut disponuntur ad iustificationem. Ex quibus patet, Fidem strictam esse medium necessarium ad iustificationem, non solum ex proportionem ipsius Fidei sed etiam ex ordinatione Divina. Vnde patet ad objectionem.

CAPUT V.

An quinta opinio subeat hanc damnationem?

SUMMARIUM.

An in infidelibus possint dari actus supernaturales ex cognitione Dei per creaturas? n. 35.

Si questio versetur circa statum conditionalem, non subiacet damnationi. num. 36.

Si loquatur pro statu absoluto, & de actu charitatis supernaturalis, subiacet damnationi. nu. 37.

An in hoc ordine Providentiæ possint infideles elicere actus supernaturales distinctos ab actu dilectionis Dei, ex cognitione Dei per creaturas? 38.

Opinio affirmativa non subiacet damnationi. num. 39.

Si ea opinio inferat, posse etiam elicere actum dilectionis Dei supernaturalem, subiicitur damnationi. num. 40.

Si ea opinio dicat, infidelem posse per Fidem latam elicere alios actus supernaturales distinctos à dilectione Dei, illa est falsa. num. 41.

Probat ex testimonio S. Pauli. num. 42.

Consequentia, que elicetur ex verbis S. Pauli. num. 43.

Idem probatur ex alio testimonio Apostoli, cum explicatione S. Augustini. num. 44.

Idem probatur ex Tridentino. num. 45.

Idem probatur ex S. Augustino. num. 46. & seqq.

Item ex alijs Sanctis Patribus. n. 49.

Sancti Patres semper nomine Fidei intelligunt eam, que innititur revelationi Dei. num. 50. & seqq.

Quin-

35. **Q**uinta opinio erat, in infidelibus, antequam convertantur, & perveniant ad Fidem, posse dari actus supernaturales, ex præeunte cognitione supernaturali Dei ex creaturis: per quos actus supernaturales mereantur pervenire ad Fidem catholicam.

36. Et si quidem ea opinio loquatur solum pro eo statu conditionali, quem præscribit opinio quarta cap. præced. discussa, certum est, quod non incurrit damnationem. Nam seclusa lege Dei, qua statuit non salvare homines, nisi per Fidem strictam, posset utique eos salvare per alias cognitiones supernaturales distinctas à Fide stricta. Et hoc decretum non damnat propositionem loquentem de eo statu conditionali, sed loquentem de absoluto.

37. Certum etiam est, eam opinionem subiacere huic damnationi, si pro statu absoluto, & pro hoc adæquato ordine providentiæ affirmet, posse infideles elicere actus supernaturales, etiam charitatis Dei super omnia, ex Fide lata præeunte, Patet. Nam si Fides lata sufficeret ad elicendum actum charitatis Dei super omnia, etiam sufficeret ad iustificationem; nam *qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* 1. Ioan. 4. Et damnatur in præsentem propositionem asserens, sufficere Fidem latam ad iustificationem.

38. Quare solum est difficultas, an in statu absoluto, & in hoc ordine providentiæ possint infideles elicere aliquos actus supernaturales ex cognitione supernaturali Dei ex creaturis, distinctos ab actu dilectionis Dei super omnia, per quos solum mereantur de congruo pervenire ad Fidem? Vel potius an propositio partem affirmativam pro-

pugnans subijciatur huic damnationi.

39. Dico primo. Ea opinio sic explicata non subiacet damnationi. Probatur. Ea propositio subiacet damnationi, quæ affirmat, sufficere Fidem latam ad iustificationem: sed propositio sic explicata id non affirmat; ergo non subiacet damnationi. Maior patet ex terminis. Minor autem ex ipsa explicatione opinionis; cum expresse admittat, solum posse infideles elicere actus supernaturales disponentes ad Fidem strictam; non autem actum supernaturalem dilectionis Dei super omnia, donec habeat Fidem strictam.

40. Dico secundo. Si ea opinio asserat, posse infideles in hoc statu absoluto (& non seclusa lege Dei) elicere actus supernaturales, quibus mereantur de congruo pervenire ad Fidem strictam; inde colligens quod possunt etiam elicere actum supernaturalem dilectionis Dei super omnia; utique subijcitur huic damnationi. Probatur quia quatenus id inferens, admittit, posse infideles pervenire per Fidem latam ad actum supernaturalem dilectionis Dei super omnia: sed hoc est pervenire ad iustificationem; ergo ea opinio, quatenus id inferens, admittit, Fidem latam sufficere ad iustificationem.

41. Dico tertio. Eam opinionem, quamvis dicat, adultum infidelem per Fidem latam non posse pervenire ad elicendum actum supernaturalem dilectionis Dei super omnia, sed solum ad alios actus supernaturales, quibus mereatur de congruo pervenire ad Fidem strictam; & quamvis hæc opinio non incurrat hanc damnationem; adhuc censeo, illam esse falsam. Est ergo vera sententia quæ docet, sine Fide stricta neminem infidelem posse elicere

cere actus supernaturales, ante quam perveniat ad Fidem strictam, & consequenter antequam desinat esse infidelis.

42. Moveor primo eo testimo- S. Pauli ad Hebr. 11. *Sine Fide impossibile est placere Deo*: Ergo impossibile est, quod infidelis faciat opera, quæ Deo placeant, scilicet in ordine ad remunerationem æternam; nam remuneratio temporalis, & opera, quæ illam merentur, quasi nihil reputantur coram Deo, factâ comparatione ad retributionem æternam.

43. Confirmatur. Apostolus ex eo colligit, Henoch habuisse Fidem, quod placuit Deo; ut constat ex illis verbis: *Ante translationem enim testimonium habuit, placuisse Deo: sine Fide autem impossibile est placere Deo*. Igitur ex Apostolo hæc est bona argumentatio: [Iste homo placuit Deo: ergo habuit Fidem.] Iam vero iuxta Dialecticos bene valet ab opposito contradictorio consequentis ad oppositum contradictorium antecedentis: ergo bene valet; [Iste homo non habet Fidem: ergo iste homo non placuit Deo.] Ergo infidelis non potest facere opera, quæ Deo placeant; & multo minus sine Fide stricta mereri iustificationem.

44. Præterea Apostolus ad Rom. 3. sic ait: *Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo: Iustitia autem Dei per Fidem Iesu Christi in omnes, & super omnes, qui credunt in eum*. In quem locum S. Augustinus lib. de gratia, & lib. arbit. cap. 7. ait, idco neminem iustificari ex operibus, sed ex Fide, quia opera iustitiæ sunt ex Fide, non Fides ex operibus. Id est, quia ante Fidem nulla sunt opera, quibus mereatur homo venire ad Fidem. Ergo homo ante Fidem non potest facere opera supernaturalia; si enim impos-

et, iam Fides esset ex operibus. Et lib. de Prædest. cap. 7. ait, id ita dici ab Apostolo, quia Fides prima datur, ex qua opera fiunt.

45. Accedit definitio Concilij Tridentini relata supra cap. 2. quia sic docet: *Fides est humana salutis initium; fundamentum, & radix omnis iustificationis*. Si autem supernaturalis aliqua cognitio Dei ex creaturis dirigeret voluntatem, ut eliceret actum meritorium de congruo iustificationis, illa cognitio esset initium æternæ salutis, fundamentum, & radix iustificationis, & non Fides, quæ innitur revelationi divinæ.

46. Moveor secundo, quia hæc est doctrina S. Augustini, & Sanctorum Patrum. Nam, ultra citata loca, in præfat. in Psal. 31. expresse ait: *Debemus ergo nulla opera præponere Fidei, ita ut ante Fidem dicatur quispiam bene operari*. Quod intelligitur de operibus supernaturalibus, & ad salutem æternam conducentibus. Et lib. 1. ad simplicianum quæst. 2. aggrediens explicare cap. 9. Epist. ad Rom. ab illis verbis: *Cum enim non dum nati essent, neque aliquid egissent bonum, aut malum, &c.* Sic disserit: *Et primo intentionem Apostoli, quæ per totam Epistolam viget, tenebo, quam consulam. Hæc est autem, ut de operum meritis nemo gloriaretur, de quibus audebant Israelitæ gloriari, quia data sibi legi servissent; & ex hoc Evangelicam gratiam tamquam debitam meritis suis percepissent, quia legi serviebant. Unde nolebant, eandem gratiam dari gentibus tamquam indignis, nisi iudaica Sacramenta suscipere. Quæ orta questio in Apostolorum actibus solvitur. Non enim intelligebant, quia eo ipso quod gratia est Evangelica, operibus non debetur: alioqui gratia iam non est gratia. Et multis locis sæpe testa-*

tur, FIDEI gratiam proponens operibus, non ut opera extinguat, sed ut ostendat, non esse opera precedentia gratiam, sed consequentia. Et ut ostendat se loqui de gratia, quæ datur per Fidem, immediate subiungit. *Vt scilicet non se quis arbitretur, ideo percepisse gratiam; quia bene operatus est, sed bene operari non posse, nisi PER FIDEM percepit gratiam. Incipit autem homo percipere gratiam, ex quo INCIPIT DEO CREDERE, vel interna, vel externa admonitione MOTVS AD FIDEM.*

47. Vbi advertendum est, quando S. Augustinus dicit, Israëlitæ non meruisse gratiam Fidei Evangelicæ, non loquitur de antiquis Patriarchis, & alijs iustis, qui extiterunt ante promulgationem Evangelij; hi enim habebant Fidem, & merebantur de congruo adventum Redemptoris, sed loquitur de illis Israëlitæ, qui existebant post promulgatum Evangelium: isti enim, ante quam converterentur ad Fidem Evangelicam, non habebant veram Fidem; & ideo per opera legis, quam servabant, non merebantur pervenire ad Fidem Evangelicam; quia illa opera non erant ex vera Fide. Itaque hi Israëlitæ, qui convertebantur, gloriabantur, quod fuerant inventi digni assentione Fidei Evangelicæ, quia servaverant legem Mosaicam; & ideo volebant, quod gentiles, qui convertebantur, prius fervarent legem Moysi, ut ita ex operibus legis fierent digni consecutione Fidei Evangelicæ. Augustinus ergo ex mente Apostoli docet, eos perperam gloriari, ex eo quod cum illa opera non essent facta ex vera Fide, non poterant mereri gratiam supernaturalem, atque adeo neque Fidem Evangelicam. Qui discursus Augustini frustraneus esset, si hi Israëlitæ facientes opera legis in obsequium Dei possent opera supernaturalia facere ex Fide

lata, sive ex alia cognitione supernaturali condistincta à vera Fide. Et in hac secunda quæstione ad simplicianum multa tradit S. Augustinus in eandem sententiam.

48. Idem docet S. Augustinus lib. 15. de Civit. cap. 20. & lib. de Contin. cap. 12 item in Epist. 107. & in lib. de Prædestin. Sancto. cap. 2. & 7. quæ loca refert P. Suarez lib. 1. de Gratia cap. 20. & apud Cardinalem Lugo disp. 12. de Fide sect. 2. idem S. August. lib. octoginta trium qq. quæst. 76. & Epist. 106. & lib. de gratia Christi cap. 3.

49. S. Ambrosius lib. 6. in Luc. cap. 7. docet, misericordiam esse meritariam, si procedat ex Fide. Eandem assertionem de Fide prævia docet S. Gregorius Magnus hom. 19. in Ezech. & S. Leo serm. 6. in Quadrag. S. Prosper lib. 1. de vocatione gentium cap. 24. S. Cyrillus Alex. lib. 4. in Ioan. cap. 31. quæ videri possunt apud Cardinalem Lugo proxime relatum.

50. Et quidem Sancti Patres nomine Fidei intelligunt cognitionem, quæ innititur authoritati Dei revelantis. Si quis autem vellet eos interpretari tamquam loquentes de Fide lata; idem esset, ac si loquentes de homine exponerentur ut loquentes de homine picto: neque enim minus discrimen est inter Fidem strictam, & latam, quam inter hominem verum, & pictum. Videatur Lugo Card. relatus, qui luculenter promovet hanc doctrinam.

51. Et præterea clarissime constat, Patres & Concilia semper loqui de Fide innixa revelationi Divinæ. Primo. Nam loquuntur de Fide, quæ homo liberè plectitur, ut patet ex Trident. sess. 6. cap. 6. de Iustific. *Fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes, vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt.* Quo eodem modo loquitur S. August.

Ccc

gust.

S. Aug.

S. Amb

S. Greg

S. Leo.

S. Prof.

S. Cirit

Alex.

Triaet.

gust. quæst. 2. ad Simplicianum verbis supra relatis. Atqui cognitio Dei habita ex creaturis non habetur libere, sed necessario, utpote evidens; evidentia enim necessitat intellectum ad assensum; non sic obscuritas Fidei, quæ propterea requirit piam affectionem: ergo dum concilia & Patres loquuntur de Fide, non loquuntur de ea cognitione Dei ex creaturis, sed de Fide stricta.

52. Secundo. Nam semper loquuntur de Fide innixa revelationi Dei, ut constat ex textu proxime relato Tridentij: ergo non de Fide lata, sed de stricta. Tertio. Nam hæc divisio Fidei strictæ & latæ est noviter adinventa, neque cognita à Sanctis Patribus; qui semper nomine Fidei intellexerunt illam, quæ habet pro obiecto formali autoritatem Dei revelantis.

CAPVT VI.

Deciditur questio appendix, An ad quodlibet opus meritorium hominis Fidelis prærequiratur actus Fidei?

SUMMARYM.

- Statuitur conclusio affirmativa. n. 53.*
- Proponuntur exempla ad maiorem explicationem n. 54.*
- Quomodo obiectum formale Fidei virtualiter contineatur in assensu ad obiectum materiale? n. 55.*
- Probaturs conclusio per consequentiam, quæ colligitur ex testimonio Apostoli. n. 56.*
- Secunda probatio ex Sanctis Patribus. n. 58.*
- Tertia probatio ex Tridentina. n. 59.*
- Solvitur obiectio. n. 60. & 61.*

53. **V**eram cenſeo ſententiam Cardinalis Lugo relati, quæ docet, nullum opus meritorium vitæ æternæ fieri, niſi procedat ex dictamine Fidei ſupernaturalis; ita ut neque opera hominis Catholici meritoria ſint præmij ſupernaturalis, niſi procedant ex doctrina Fidei: Quod non ſic intelligendum eſt, ut ad opus meritorium præmij ſupernaturalis ſit omnino neceſſarium habere actualiter actum formalem Fidei, quo dicat, V.g. [Credo propter autoritatem Dei revelantis, elemoſynam eſſe bonam, & Deo placentem.] ſufficit enim, quod præcedat virtualiter actus Fidei.

54. Sicut enim Philoſophus tenet concluſionem, quam didicit, licet non recordetur actualiter fundamenti, quo innititur concluſio; & ſicut Mathematicus operatur ea, quæ didicit, licet actualiter immemor fundamenti; & ſic in alijs ſcientijs: Ita qui in ſchola Fidei didicit, elemoſynam eſſe operationem ſancam & placentem Deo; quia Deus ſic revelavit; licet oblata occasione elemoſynæ ſit actualiter immemor revelationis Divinæ; operatur tamen ductus doctrina, quam didicit in ſchola Fidei Divinæ; & ita ea operatio procedit virtualiter ex actu Fidei, quia operatur ex dictamine, quod comparavit in ſchola Fidei.

55. Nam ut dixi ſupra. Præmiſſæ continentur virtualiter in concluſione tamquam cauſa in ſuo effectu, quando ſcilicet concluſio deducta fuit tempore antecedenti ex illis præmiſſis; & idem eſt de obiecto formali motivo intellectuali, quod antecederet determinavit ad actum iudicij. Sicut ergo cum Theologus reminſcitur concluſionis, immemor præmiſſarum, ex quibus elicit eam concluſionem; tunc